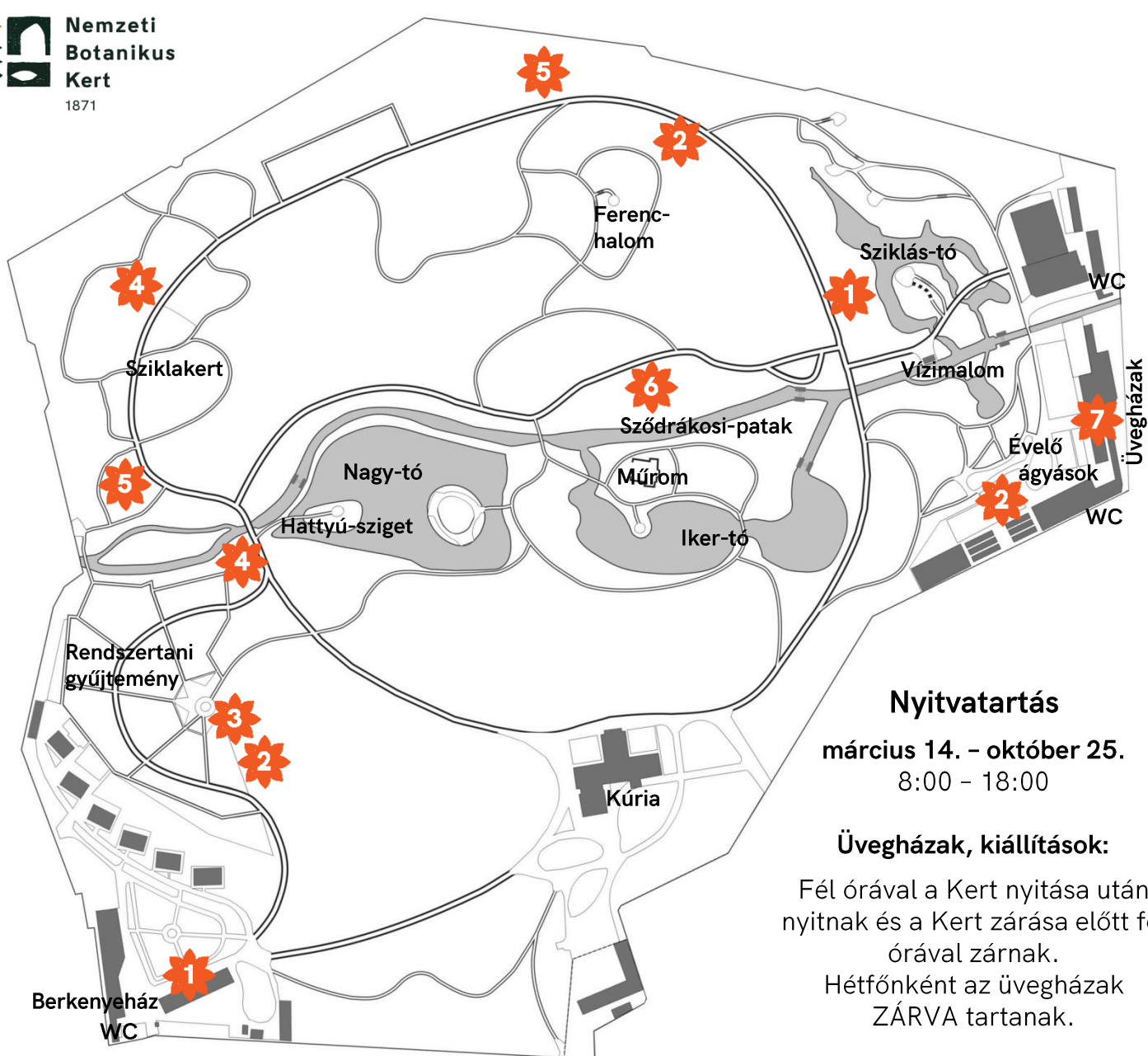

A hónap érdekességei

Nemzeti Botanikus Kert
Vácrátót

Nárcisz (*Narcissus sp.*)

Nyitvatartás

március 14. – október 25.
8:00 – 18:00

Üvegházak, kiállítások:

Fél órával a Kert nyitása után
nyitnak és a Kert zárása előtt fél
órával zárnak.

Hétfőnként az üvegházak
ZÁRVA tartanak.

Bejárat

www.botanikuskert.hu

 Térképes útmutatónk abban segít, hogy az aktuálisan virágzó fajok, vagy más időszakban látványosak közül néhányat könnyedén megtaláljon Kertünkben.

Köszönjük, hogy az utakon maradnak!

Böjtmás hava. Az idei tél átlagosnak tekinthető: egész hosszan volt hótakaró a kertben, ami a talaj átfagyását mérsékelte. A létfontosságú csapadékot további esők egészítették ki. Valamennyi fagykár van, de nem jelentős. A tavalyi tél az elmúlt öt év csapadékban legszegényebb tele, a tavalyi év pedig az elmúlt 14 év legszárazabb éve volt! A faápolási munkák heteken belül befejeződnek. A madarak napról-napra hangosabban szóló, szívderítő éneke és a sáfrányokkal kezdődő virágpompa jelzi, itt a tavasz!

1 A Tornácosház előtti virágágyásokban többek között nagy tömegben nyílik a **hófény „Pink Giant”** nevű fajtája (*Chionodoxa forbesii*). Törökország déli részének hegyoldalain őshonos, kora tavasszal nyíló hagymás évelő. Neve a görög chion (hó) és a doxa (dicsőség) szavakból származik. Napos vagy félárnyékos helyen, laza, jó vízelvezetésű talajon fejlődik szépen. Kertekben könnyen nevelhető: sziklakertbe, évelőágyba, fák, lombhullató cserjék alá ültethető. Kereskedelmi forgalomban KAPHATÓ!

2 A Rendszertani gyűjteményben és a kert más pontján is nyíló **nárciszok** (*Narcissus*) az amarilliszfélék (*Amaryllidaceae*) családjába tartoznak. Közel 30 fajuk többsége a Földközi-tenger mellékén honos. Hagymás növények, tőleveleik általában szálalakú, felállóak. Magánosan vagy 2-20-as csoportokban fejlődő virágukat hat lepellevél alkotja, középen pedig egy többé-kevésbé forrt mellékpele alakul ki. Termésük sokmagvú, háromrekeszű tok. Illatuk, színük és szép formájuk miatt az ókor óta szívesen ültetik őket a kertekbe. Az egymással könnyen kereszteződő nárciszok a növény-nemesítők kedvelt alanyai. A sok ezer, szebbnél szebb kerti fajta és hibrid áttekintése nem könnyű feladat. A legelterjedtebb egységes osztályozási rendszer a nárciszokat származásuk és virágaik formája és szerkezete alapján 12 csoportba osztja. Legrobosztusabbak, leglátványosabbak ún. **csupros**, vagy **trombitás nárciszok**, melyek mellékpele legalább olyan hosszú, mint lepellevelei. A kisebb, kecses termetű, változatos virágú, vadon élő fajok külön csoportba kerültek.

3 A Rendszertani gyűjtemény dombjának egyik ágyásában található a hunyorfélék. Itt bontogatja virágait a **télizöld hunyor ‘Sopron’** nevű fajtája (*Helleborus foetidus* ‘Sopron’). A 60 - 75 cm-re megnövő, Európában őshonos télizöld hunyort, nevezik még szagos- vagy bűdös hunyornak is, mivel a leveleit megdörzsölve kellemetlen szagot áraszt. Virágai sose nyílnak ki teljesen, a díszítő értékét nem a szírom, hanem csészelevelei adják, amik általában zöldek, de egyes változatok esetében szegélyük színe bíbor is lehet. A növény minden része **mérgező!**

4 A Rendszertani gyűjteményben a fűfélék ágyásait elhagyva található a **húsos som** (*Cornus mas*). A Közép- és Dél-Európában, Kisázsiaiban és a Kaukázusban őshonos, nálunk a középhegységeken gyakori növény, a legkorábban virágzó cserjékhez tartozik. Koratavasszal, lombfakadás előtt, a bokorerdőkben, tölgyesekben, szegélycserjésekben, valamint a kertekben is, a még csupaszon barnálló fák között messzire sárgállanak bokrai. Az apró, négyzirmú virágok 4 barnás rügypikkely által körülvett ernyőszerű virágzatokba tömörülnek. Virágai kezdetben sem illatosak, elhervadva pedig kifejezetten orrfacsaró szagúak. Piros, húsos, ehető termése csak őszre érik be.

5 Kertünk különböző pontjain, főleg a patakon túli területeken találkozhatunk a **tavaszi kankalin** (*Primula veris*) tömött ernyőben álló mézsárga virágaival. Mennysorság kulcsa néven talán az egyik legismertebb tavaszi vadvirág. Európában és a Kaukázusban honos, hazánkban is sok helyen, főként középhegységek lomberdeinek tisztásain fordul elő. A kankalinfélék sajátossága, hogy különböző egyedeinek virágaiban a bibeszálak eltérő hosszúságúak lehetnek. Ennek oka az önmegporzás elkerülése, ezáltal a genetikai sokféleség fenntartása. A népi gyógyászatban számos nyavalya gyógyítására használták. Emellett régebben az asszonyok hajnalban a kankalin leveléről gyűjtött harmatot szépitőszerként használták.

6 A kerten átfutó Szódrákosi-patakot kísérő keményfa-ligeterdő üde talaján, a lombfakadás előtt, mikor még nem borul mélyárnyékba a gypsint, geofiton növények (melyek földbeni raktározó szervvel, hagymával, gumóval vészeli át a telet) szép lassan a hónap végére tarka szőnyeget varázsolnak az öreg bükkök, kőrisek, gyertyánok, égerék alá. Kék színben tündöklő a **csillagvirág** (*Scilla bifolia*), mely igen változékony faj, több alfaját különítik el a botanikusok. Üde erdők ritka növénye, elszórtan szinte az egész országban előfordul. Őket követik majd a boglárfakélék családjába tartozó aranysárga virágú **bogláros szellőrózsa** (*Anemone ranunculoides*), a hasonló, de fehér **berki szellőrózsa** (*A. nemorosa*) és a fák alatt nagy tömegben megjelenő, rózsaszín és a lila minden árnyalatában ragyogó **ujjas** és **odvas keltikék** (*Corydalis solida* és *C. cava*) és a **pettyegtetett tüdőfű** (*Pulmonaria officinalis*). Természetesen „vadvirágaink” kerti növényeinkhez hasonlóan teljes VÉDETTSÉGET élveznek, ezért csak távolról gyönyörködünk bennük és vigyázzunk rájuk!

7 Az orchideák rendkívüli formagazdagsága miatt a legnépszerűbb dísnövények. Közel 25 000 fajtát tartják nyilván, nem is szólva arról a sok 10 000 hibridről, amit keresztezésekkel sikerült az „orchidealáz” kezdete óta előállítani. Egy-egy különleges fajtáért vagyoniakat fizetnek a tehetős gyűjtők. Virágaik elbűvölő szépségén és nehezen megközelíthető, rejtett élőhelyükön kívül nehéz szaporíthatóságuk is hozzájárul magas piaci értékükhöz. A papucsorchideák közé tartozó délkelet-ázsiai **vénuszpapucskok** (*Paphiopedilum*) azzal tűnnek ki a trópusi fajok közül, hogy nem a fák again megtelepedő ún. epifiták, hanem többnyire a dús avarban élő talajlakók. Nagy, 25 cm-t is elérő, viaszos virágaik magánosan fejlődnek. Nevüket jellegzetes papucs alakú mézajkukról kapták.